

FM: Pašvaldībās strauji pieaug izdevumi ES fondu projektam

Publicēts: 29.10.2018.

Saskaņā ar Valsts kases operatīvo pārskatu kopējie pašvaldību budžeta ieņēmumi 2018. gada trijos ceturkšņos, salīdzinot ar pērnā gada attiecīgo periodu, pieauga par 129,9 miljoniem eiro jeb 7,3% un sasniedza 1913,7 miljonus eiro. Lielāko ieņēmumu pieaugumu 102,5 miljonus eiro jeb 21,7% apmērā nodrošināja valsts transferti, kas sasniedza 575,1 miljonu eiro. Straujš valsts transfertu pieaugums šā gada deviņos mēnešos ir saistīts ar Eiropas Savienības (ES) fondu projektu realizāciju. No valsts budžeta saņemtie transferti ES politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētajiem projektiem pieauguši par 74 miljoniem eiro jeb 113,1%, savukārt valsts budžeta mērķdotācijas, tostarp pedagogu atalgojumam, pieaugušas par 9,9 miljoniem eiro jeb 2,8%.

Savukārt nodokļu ieņēmumi šajā periodā pieauga par 19,2 miljoniem eiro jeb 1,6%, veidojot 1191,7 miljonus eiro. Ne-nodokļu ieņēmumi un pašu ieņēmumi veidoja nelielu daļu no ieņēmumiem, sasniedzot attiecīgi 46,8 miljonus eiro un 96,1 miljonu eiro. Tā kā šā gada deviņos mēnešos pašvaldību budžetā ieņēmumu apjoms pārsniedz izdevumu apjomu, ir izveidojies pārpalikums 19,3 miljonu eiro apmērā, kas ir par 55,4 miljoniem eiro mazāks nekā attiecīgajā periodā pērn.

Lielākās nodokļu ieņēmumu pozīcijas pašvaldību budžetā veido iedzīvotāju ienākuma nodoklis (IIN) un nekustamā īpašuma nodoklis (NĪN), kas vēsturiski veido gandrīz 99% no nodokļu ieņēmumiem. IIN ieņēmumi šā gada trijos ceturkšņos kopbudžetā pieauguši par 11 miljoniem eiro jeb 0,9%. IIN ieņēmumu izpildi ietekmēja vairāki faktori, tajā skaitā nodokļu reforma, kas stājās spēkā ar 2018. gada 1. janvāri. Nodokļu reformas rezultātā tika veiktas vairākas izmaiņas, kas būtiski ietekmēja IIN ieņēmumus, piemēram, ieviests progresīvais ienākuma nodoklis, paaugstināts diferencētais neapliekamais minimums, paaugstināts atvieglojums par apgādībā esošām personām un paaugstināts arī neapliekamais minimums pensionāriem. IIN ieņēmumus būtiski ietekmēja arī minimālās algas paaugstināšana no 380 eiro līdz 430 eiro un IIN atmaksas.

Pēc Valsts ieņēmumu dienesta datiem šā gada deviņos mēnešos tika veiktas atmaksas 137,3 miljonu eiro apmērā, kas ir par 31,2 miljoniem eiro jeb 29,3% vairāk nekā attiecīgajā periodā pērn. Iedzīvotāji intensīvāk izmantoja iespēju atgūt pārmaksāto nodokli par attaisnotajiem izdevumiem un diferencēto neapliekamo minimumu. Kopbudžetā IIN plāns ir neizpildījies par 35,5 miljoniem eiro, kas skaidrojams ar mazākiem nekā plānots ieņēmumiem par izmaksātajām dividendēm no uzņēmumu iepriekšējo gadu uzkrātās peļņas. Līdzīgas tendences kā kopbudžetā saglabājās arī pašvaldību budžetā, kur IIN ieņēmumi pieauguši par 19 miljoniem eiro jeb 1,9%. Jāatzīmē, ka šā gada deviņos mēnešos par 9,4 miljoniem eiro neizpildījās budžeta likumā noteiktā IIN prognoze pašvaldību budžetā, kā rezultātā pašvaldībām no valsts pamatbudžeta tika kompensēti 9,4 miljoni eiro.

NĪN ieņēmumi, salīdzinot ar iepriekšējā gada attiecīgo periodu, samazinājušies par 2,6 miljoniem eiro jeb 1,4%. NĪN ieņēmumu samazinājumu daļēji var skaidrot ar Valsts zemes dienesta lēmumu par 30% samazināt kadastrālo vērtību zemei, kuras lietošanas mērķis ir dzīvojamā apbūve un kurai Kadastra informācijas sistēmā reģistrēts apgrūtinājums – kultūras piemineklis, kā arī pašvaldību piešķirtajam nekustamā īpašuma nodokļa atlaidēm.

Kopējie pašvaldību izdevumi 2018. gada deviņos mēnešos pieauguši par 185,3 miljoniem eiro jeb 10,8% un sasniedza 1894,4 miljonus eiro. Izdevumu pieauguma temps ir lēnāks nekā 2017. gada deviņos mēnešos, taču jāņem vērā, ka augsto pieauguma tempu 2017. gadā nodrošināja zemā izdevumu bāze 2016. gadā, it sevišķi zemas bija investīcijas ES fondu projektu realizācijai. Savukārt, šā gada deviņos mēnešos kopējās investīcijas ES fondu projektu realizācijai uzrādīja 110 miljonu eiro pieaugumu jeb palielinājās vairāk 2,5 reizes, sasniedzot 181,1 miljonu eiro. Tieši pateicoties aktīvai ES fondu projektu īstenošanai, strauji pieauguši kapitālie izdevumi, kas palielinājās par 89,5 miljoniem eiro jeb 29,9%, sasniedzot 388,5 miljonus eiro. Lielāko kapitālo izdevumu pieaugumu nodrošināja izdevumi kapitālajam remontam un rekonstrukcijai (par 54,2 miljoniem eiro), kā arī izdevumi pamatlīdzekļu izveidošanai (par 32 miljoniem eiro).

Uzturēšanas izdevumi, salīdzinot ar pērnā gada attiecīgo periodu, pieauguši par 95,8 miljoniem eiro jeb 6,8%, sasniedzot 1505,9 miljonus eiro. Lielāko uzturēšanas izdevumu pieaugumu nodrošināja izdevumi atlidzībai, precēm un pakalpojumiem, kas auguši attiecīgi par 48,4 miljoniem eiro jeb 6,2% un 28,1 miljonu eiro jeb 7,1%. Pieaugums izdevumiem atlidzībai pamatā saistīts ar minimālās darba algas paaugstināšanu ar 2018. gada 1. janvāri un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksu likmes paaugstināšanu par 1 procentpunktu.

<https://www.fm.gov.lv/lv/fm-pasvaldibas-strauji-pieaug-izdevumi-es-fondu-projektiem>